

SZARVASI ÚJSÁG

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szerkesztéséhez, úgy a közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra címzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Arpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok-tere 3. sz. Athenaeum 1 emelet: továbbá A. V. Goldberger, servitátor 3. sz. alatt.

Az a földi tótság helyzete.

Rég kimondott és érzett axióma az, hogy államiságunk legfőbb biztosítékát nemzeti nyelvünkben birjuk. A míg ez a nyelv az állami közélet s a kultúra domináló nyelve lesz: addig ne féltsük államiságunkat; nemzetet, mely az ősi nyelvet hiven megőrzi, s azt kulturális magaslatra fejleszti: nem moshat el sem hatalom, sem idő; mert annak a népek családjában megdönthetetlen létjoga van.

Mi magyarok ösztönszerűleg ragaszkodtunk nyelvünkhöz minden időben, s ugyaszólván passive, merő létfentartási érzetből őriztük azt meg a csáb és nyomás napjaiban, mert — s ezt ellenségeinknek is el kell ismerniök — nem hogy e sötét időkben, de a nemzeti lét szabad napjaiban sem szeretett a magyar nemzetisége érdekében aktív módon járni el. a mit a mieink szeretnek tapintatnak nevezni ugyan, de közelebbről tekintve a dolgot, az sok esetben neglentiának bizonyúl.

Innen van, hogy az újabb időkben nemhogy abszorbeáló hatást tanusított volna a magyar állami nyelv, hanem ellenkezőleg egyes vidékeken tért vesztett, uralkodó nemzetiségünk nem csekély szegényé: e Ott vannak például a hunyadmegyei eloláhosodott községek, minők déli Biharban is nevezetes számmal találhatók; mindmegannyi szomorú tanujeleiként a nemzeti lanyhaságnak.

Ne csodálkozzunk aztán, ha ily viszonyok közt német, oláh és tót nem fér meg a maga alárendeltségében, hanem szóval és tettel naponként bizonysgát adja terjeszkedési talentumának.

Hogy polyglott állam vagyunk, s mint ilyenek a türelem bizonyos nemével kell eljárunk az apróságok csintalanságaival szemben: azt megengedjük; de ha e csintalanság által sok drága kincsünket látjuk

veszélyeztetve: nem szabad ám összedugott kézzel állnunk, hanem tennünk, erélyesen közbevágnunk kell. Nem célunk ezuttal a nemzetiségi kérdés tárgyalásába bocsátkozni; a föntebbieket inkább jelen helyzetünk illusztrációjául mondtuk el, hogy reá mutassunk egyszersmind egy oly sajátságos jelenségre, minő csakis nálunk fordulhat elő. Értem az alföldi s különösen a békésmegyei tótság sajátságos helyzetét.

Tudtommal még nem akadt senki, a ki e sajátságos viszonyokat tágabb körben szellőztette volna; pedig méltók azok mindenben a közfigyelemre is.

Tehát a magyar alföld szívében, Békésben és Csanádban közel 100,000 főnyi lakosság beszél tótul, nevezi magát tótnak. Maholnap 200 esztendeje, hogy ez áldott vidéken megtelepedtek; s e hosszú idő daczára, tiszta magyarság közé ékelődve — ma is csak a tót nyelvet beszélük, s iskoláik, egyházaik nyelve is a tót.

Hanem ilyen tót nyelvet a világ semmiféle tótja nem beszél; oly sajátságos jargon az, minőt csak olyan nép beszélhet, mint ez a jó alföldi tót, mely maga sem tudja, hogy miért nem beszél magyarul, mikor voltaképen mindenik mondásában ott ül a magyar szó.

Mert ez az alföldi tótság tetőtől-talpig magyar szellemü népség ám. Tud is jóformán mindegyik magyarul; de házi tüzhelyénél csak tótul beszél ő, mert hiszen akármennyire szereti is a magyar nyelvet, s akármilyen magyar szellemü, csak tót szóval nevelték gyermekkorában. csak tótajku iskolába jár s papja ma is tótul prédikál neki.

Szóval ők tótok a nélkül, hogy nemzetiségi fraktiót képeznének, s hogy a tót nyelvnek bármilyen különösebb hasznát is vennék; sőt ellenkezőleg, ők ma-

guk belátják, hogy az általuk beszélt tót nyelv csak akadályára válik mivelődési törekvéseiknek, mert ezzel a tót nyelvvel se irodalmi, se társadalmi uton nem mivelődhetnek; amennyiben ennek irodalmi becse nincs, s a társaséletben a tót nyelv egyáltalában nem érvényesíti magát az alföldön.

Több tótajku tanítót hallánk már akként nyilatkozni, hogy az iskolákban a tót fannyel valósgos nyüge a haladásnak. — A tót nyelvtan tanítása maga annyi dolgot ad, mint az összes tárgyaké; s utóvégre is hiábavaló munka az egész; mert a tisztán népiskolákat végzett tót ember bizon nem olvas se cseh, se tót irodalmi termékeket, hanem magyart. Olvasóköreikben nem találni se tót könyvet, se tót ujságot, legfőlebb elvétve. S ime, azért mégis tótok!

Tótok, mert egyházi iskolai igazgatásuk ugy kívánja. Ők tehát az üres formának áldozatai; s mint egyházközönség ma sem állanak az erkölcsi önállóság azon fokán, hogy csak eszükbe is jutna változtatni a mai visszás állapotokon, a mint azt önkormányzati joguk szerint tehetnék.

Pedig e nép egy öltő alatt mind egy szálíg megmagyarosodnék, ha az iskolák s az egyház nyelveül a magyar fogadtatnék el.

Szép példa erre Békésmegyében Endrőd községe, melynek lakossága 30—40 évvel ezelőtt még tótul beszélt; s hogy a kath. plébánus szigoruan keresztül vitte az iskolákban a magyar nyelvü oktatást, csakhamar megmagyarosodtak.

A mi mostani tótjaink azonban nem katolikuskok, hanem evangélikuskok: — s papjaik a világért

sem mernének kezdeményezőleg lépni fel; — hiszen az evangélikus egyház önkormányzatilag intézkedhetik; tessék tehát a presbyteriumoknak, az esperességi gyűléseknek, avagy a generalis konventnek intézkednie.

Mindezen egyházigazgatási forumokon azonban csudálatosképen szóba sem jön soha e kérdés. — Eszükbe sem jut az intéző-köröknek e visszás állapotokon segíteni, mintha valami lidércz-nyomás ülne rajtuk, mely nem engedi az okszerü, s talán nemzeti es ujtást, miből kulturális haszna első sorban magának a szegény tótságnak lenne, mely mint fentebb mondók, s mint arról köztük naponta meggyőződhetünk, egyáltalában nem rajong sajtáságos nyelveért, melynek kulturális jelene éppen nincs, s jövője még kevésbé van.

Ily viszonyok közt, midőn egy fontos nemzeti érdeknek tételnék szolgálat s pedig ugy, hogy egy másik fontos érdek: a mivelődési, szintén kedvező megoldást nyerne, nem volna szabad az intéző-köröknek tétlenül vesztegelniök s az ügyet egyszerűen átadni a feledésnek. Az evang. esperességek Békés- és Csanádmegyében vagy belátják a tótnyelviség hasztalan kultiválását, vagy nem. — Ha belátják, a legrövidebb uton segíthetnek a dolgon; ha nem: akkor vagy a viszonyokkal nem számoltak kellőleg, vagy — mondjuk ki az igazságot tartaléktalanul — nemzeti eségi üzemek rabjai; s ha e részben maga az egyházközönség nem képes szabadító eszközök alkalmazni, valóban nem volna értelme, hogy a magyar kormány mért nézze tétlenül e különös kényszerhelyzetet.

T Á R S A G I

Egy levél a viharban.

— Novella. OUIDÁ-tól. —

Francozából fordítá: WOLF VILMOS.

(Vége.)

— Ha ez az örült kedve szerint tett volna, minden veszve lenne.

Reine-Alix így szólt fiához, midőn visszatért:

Te a lehető megtetted. Ezután elfordult, kendőjébe rejtven fejét, könnyekben tört ki, hogy csak azért élt ily soka, hogy tanuja legyen ezen veszedelmnek.

Bernadou szokás szerint nyugodt és csendes maradt. Nem volt több reménye Bezárva az ajtót, egyik karjával nejét ölelve tartva, a másik Reine-Alixében volt, ki imadkozott.

— Nincs mit varnunk? — mondá ő. A nappal hosszúnak tetszett neki A puska ropogása rövid időre megszűnt, majd újból kezdődött, közeledve, majd ismét minden csendes lett.

Dél felé egy pásztor lélekszakadva jött, sápadtan és véresen nézett ki. A poroszok — mondá — kényszerítettek, hogy nekik kalauzul szolgáljon, oda kötötték egy lóhoz és

hurczoltak magukkal, míg majdnem lelkét kiadta. Éjszaka sikerült neki megmenekülni; de nem lehetnek messze, — tevé hozza. Ha felégetnek egy varost, azért teszik, hogy valaki a hazak ablakából rájok les. Többet nem tudott,

Bernadou, ki híreket ment hallani, leverve tért vissza, és arczat kezei közé rejté.

— Ha nem cselekszem, mint egy gyáva, — mondá — akkor veszve vagytok!

A választas kegyetlen volt. Követni ösztönét és latni megfojtatni övét s égni latni a varost, vagy nyomorultan fejet hajtani és önmagat örökre megvetni. Anyja megölelé:

— Ne epeszd magad, ha a percz elérkezik, tedd azt, mit szíved sugall és isten szava tanacsol!

Bernadou zokogni kezdett. Első eset volt kiskora óta, hogy anyja őt ily állapotban latta.

Az éj beállt.

Az őszi nap egy gyenge széllel vegyest esővel végződött, mely a sárguló leveleket a fáról leverte. Egy hazból sem látszott világosság. Féltek, hogy a legkisebb fény vezetőül szolgálhat az ellenség lépteinek. Egyszerre nagy zaj keletkezett, olyan, minőt emberek és lovak dobogása s haragos hangok kelhetnek. Ezer aczél fénye hatolt át a sötét-

Mig idáig kerülne a dolog: higyjük a jobbat; tegyük fel az illető eszésségekről azt, hogy e kérdést tanulmányozni s gyűléseiken mielőbb felvetni fogják. Mi megbizunk az irányadó-körök hazafiasságában, s elvárjuk, hogy a magyar-alföldi lótság megmagyarítása tekintetében, mely, mint a fentebbiekből kitűnik, tisztán egyházi s iskolai kérdésen alapul — a kellő lépéseket megteszik, miáltal az egyházi autonómia életrevalónak, nemzetiségünk valódi védvének, s nem egyes üzelmek takargatójának fogja mutatni magát.

Sipos Soma.

H I R E K.

— (A szarvasi izr. orth. hitközségi iskolában) az évi zárvizsgálatok f. hó 7-én délelőtt tartattak meg, mondhatni, igen kielégítő eredménnyel. A kis tanítványok mindannyian a tanított tantárgyakban feltűnő gyakorlatosságot mutattak s dícséretére válnak Stern Bernát tanító urnak, ki az iskola vezetése körül ernyedetlen buzgalmat fejtett ki s az iskolát életképessé tette. Feltűnt a tanulók számanak aránylagos szaporodása a mult évi számhoz képest. A vizsgálatok után a növendékek szavalási jártasságukat tüntették ki. Különösen kitűnt a kis Schwarz Berta szavallata és zárbeszéde. Igen jól szavalltak még Fleischer Lina, ki a „Dalnok átka” című feltűnően hosszú es szép költeményt mindvégig kellő kitarással adta elő, továbbá Mandl Jenny, König Johanna és mások. A szavallatok után az adományokat osztották szét a jobb tanulók közt. A takarékpénztár adományát (2 frtot) Schwarz Berta, Haas Ignác, Guttman Adolf es Fleischer Regín kapta. Kisebb pénzdarabokat kaptak a szegénysorsu. de szorgalmas tanulók. A penzadományokon kívül kisebb ajándékok is osztattak szét. Főemlítjük meg, hogy az

segen. Bernadou, ki eddig fejét az asztalra hajta, halalsapadtan ugrott talpra.

— Itt vannak! — mormogá fogai közt. Nem félelem ült arczán, sem borzadaly, mint inkább heves vágy, hogy életét felaldozhassa hazajaért. És nem volt fegyvere. Egy rantással kirantvan az ajtót, szembe az ellenséggel megallott a küszöbön.

Az utca tele volt gyalogsággal és lovassággal.

Az erdőben nyüzsögtek az orszaguton és úgy törtek a városra, mint keselyű a barány-hullara.

Oh, mily kicsiny fészek volt! Nem volt annyi része a haboruban, mint egy ma született gyermeknek, de utjába esett a győzőnek, szét kellett tiporni sarka alatt. A poroszok hallottak, hogy itt fegyverek vannak elrejtve és hogy a vadászok a közelben tartózkodnak; nyomban kutatni kezdtek a templomban és a házakban. Némelyek elkoboztak mindent, a mi elemül szolgálhatott; sőt mások különféle utakon elmentek a tanyak közé kutatni, mialatt az utczat százanként öznölötték el; oly tömeg volt, a mennyi elég volna egy fellegvár védelmére. A parasztok, a mint megegyeztek, nem tettek semmi ellenallasi kísérletet. Nyugodtan nézték, mint viszik el csekély vagyonukat, azon gondolkozva, mi csoda sorsot hagyott volna számukra a vas és a tűz. Láttak, miként rohajak el a télire eltett gabonát, láttak, miként feszítik fel meg tölgyfaszekrényöket, mint szakmányoljak el

intézetben az iskolai takarékpénztár is meg van honosítva s ennek f. évi eredménye. csupa szegénysorsu tanulóktól, eddig 25 frt 25 kr., mely összeg kamatozás végett a szarvasi takarékpénztárba van betéve.

— (Uj onczok bálja.) Mint halljuk, azon szarvasi ifjak, kik mint katonajonczok az ősszel lépnek katonai kötelekbe, folyó hó 27-én a „Bárány” vendéglőben tánczvigalmat rendeznek.

— (A Körös vize) a kiöntések lecsapolása folytán erősen infeciálva lévén, mint ivóvíz az egészségre nézve károsná vált. Városi előljáróságunk, igen helyesen, e körülményt közhirré tévén, a Körös víznek ivásra való használatát eltiltotta. Mi e helyen is figyelmeztetjük közönségünket az e részben való óvakodásra, annál is inkább, mert ugy hallók, hogy számosan most is használják a Körös vizét ivóvíz gyanánt, miáltal a legveszedelmesebb kórcsirákat ültetik testükbe.

— (Városunk azon földmives gazdáit) a kik fiaiknak alapos szakképzettséget akarnak szerezni, figyelmeztetjük a n.-szt.-miklósi földmives gazda iskolára, melyben kevés költséggel kitűnő jártasságot szerezhet az ifjuság a gazdálkodás minden ágában. Az intézet igazgatója szives volt lapunknak megküldeni az alább közölt pályázati hirdetményt, melynek alapján 16 évet betöltött, az elemi iskolát s esetleg polg. iskolát vagy gymnaziumi oszt. jó sikerrel végzett, és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott tanulók ingyen is felvétetnek. A földmives iskolák feladatáról, az ott dívó rendszerről, s általában az intézet beléletéről bővelben szivesen ad felvilágosítást szerkesztőségünk. A pályázati hird. a következő: — „Pályázati hirdetmény. A n.-szt.-miklósi gazdasági iskolában több ösztöndíjas hely megüresedvén, azok betöltésére pályázat nyitlatik. Felvételi kellékek: 1) betöltött 16. élet év, egészséges erős testalkat (keresztlevél és orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.) 2) az elemi iskolák sikeres bevégezése (több előképzettség előnnyel bir) 3) szegénységi bizonyítvány. Ezen helyeket elnyert tanulók ingyen étkezést és ellátást nyernek az intézetben. Oly tanulók, kik a felvételi kellékek 1-ső és 2-ik pontjának felelhetnek meg csak, étkezésért havonként 14 frtot fizetnek

mindazt, mit tartalmazott; ruh neműek, edények, becses ezüstneműek. a családok régi örökségei összehordattak mind egy idomtalan halmazra, guny kaczaj között.

Két eperfa által árnyékolt kunyhó előtt egy kis csoport állott csendesen.

Bernadou összefont karokkal, mozdulatlanul és sapadtan, düh és megvetéssel szemében; Margit nyugodtan, mert ő akarta így, karján tartva gyermekét; végre Reine-Alix görnyedten, ujjai közt morzsolva az olvasót, ott állottak a nélkül, hogy tudták volna, mit várnak.

Hátuk mögött a tűz a kalyhaban kialudott, mely központját képezé reményüknek, örömüknek; előttük elterült a sötét vidék, melyet csak a katonák által hordott faklyák világítottak meg. — Egy hang hallatszott a fegyveres tömegből:

— Hozzátok ide azt a parasztot!

Megragadtak Bernadout és cipelték ama helyre, hol az ulahnások főnöke volt, egy lovon ülve, a mely a vértől tajtékozott és reszketett a fáradságtól.

Kiszabadítván magát a kezek közül, melyek őt tarták, egy lépést tön előt:

— Ugy latszik, neked nincs oly buta arcod, mint a többinek! — mondta a porosz tiszt. Ismered jól a vidéket?

— Nagyon jól!

Bakonyi kanász.

s az intézetben ingyen bentlakás és ellátást nyernek. — Az okmányokkal felszerelt folyamodvány augusztushó végeig az intézet igazgatóságához küldendő be, honnét a fel nem vételről az illetők szeptemberhó 15-ikéig értesíttetnek. — Az igazgatóság.

— (M e r é s z c s o l n a k o s o k i n d u l t a k e l) Nagyváradról f. hó 3-án. Névszerint Kakass István, Komlóssy József és Murgay Sándor végzett tanulók, kik mindig vizen jöve f. hó 10-én városunk alatt is kikötöttek. Az utazás végcélja Szeged. A csolnakosok némely községben napokig pihennek s az utazás inkább testedző kalandozás, vagy szorakozásnak mondható. Ifjaink különben kemény tornászok is, a mint azt a főgymnázium tornacsarnokában megmutatták.

— (A m e g y e i k ö z i g a z g a t á s i b i z o t t s á g) elé terjesztett mult havi alispáni jelentés a megyei közigazgatási ágakról a következőkben számol: I. K ö z e g é s z s é g ü g y. A közegészségi viszonyok, Csaba és Vésztő községeket kivéve, hol a vörhenyjárvány uralkodik, megyszerte kedvezőknek mondhatók. — Az említett járvány különösen Csabán öltött veszélyes jelleget, hol a járvány kezdetétől f. hó 3-ig 500 egyén betegült meg, kikből 50% meggyógyult, 30% meghalt, 20% pedig további gyógykezelés alatt maradt. — Minthogy pedig a Csaba város közegészségügyi bizottsága által, itteni hatósági jóváhagyással alkalmazott óvintézkedések daczára, a járvány nem szűnik, sőt tekintve azon körülményt, hogy az utolsó hét alatt 65 újabb betegedési eset merült fel, a körépen tetőponton áll: indokoltnak látszott a megye tiszti főorvosát a helyszínen szerzendő tapasztalatok alapján a legszigorubb intézkedések azonnali javaslatba hozatalára, a csabai járás szolgabiráját pedig azok rögtönös foganatosítására e helyről is utasítani. II. K ö z b á t o r s á g. A személybiztonság a mult hó folyama alatt egy esetben sem zavartatott meg; ellenben a vagyonbiztonság ellen 18 bűntény követtezett el; melyből eddig kiderítettett 12, nyomozás alatt maradt 6 eset. — A kiderített régibb keletű bűnesetek száma 7. A megye főcsendbiztosja szokásos nyári évnegyedes körutját a mult hóban megtartván, az eredményről szóló jelentését, aug.

havi előterjesztésében lesz alkalmam megismertetni. Annyit azonban már ez uttal is jeleznem kell, hogy miután a megyei főcsendbiztos a gyulai járási csendlegénységet a legnagyobb fegyelmezetlenséggel, rendtelenséggel, és súlyos szolgálati vétéségek halmazának vádjával terheli, elannyira, hogy mind három csendlegénynek, mint szolgálatra teljesen alkalmatlannak, állásukról való egyszerű elmozdittatását javasolja: nevezett csendlegények ellen, a hivatalos vizsgálatot elrendeltem s annak megtartásával a gyulai járás szolgabiráját megbíztam. III. K ö z m u n k a- és v i z s z a b á l y o z á s i ü g y e k. A közutak közül a doboz-vésztői, doboz-békés-csabai utak, az ár és fakadó vizek miatt járhatatlanok. A doboz-sarkadi és gyulai országutakat, a mult hó 25-iki záporosó felette megrongálta. Ellenben a Kétegyháza-kakucsi, valamint a gerlai határban a gyula-békési út jó karban van. A csabai határbeli utak a kedvező időjárás mellett panaszra nem adtak okot. — Szintugy eléggé jó karba hozattak a békési járásbeli utak; s az azokon alkalmazott útkaparók működése, a mennyire a kezdet nehézségei engedék, már is szép eredményt mutat fel, s hovatovább több sikert látszik ígérni; azt azonban kétségtelenül igazolja a tapasztalás, miszerint az ottani utkaparók számára kijelölt útszakaszok aránylag tetemes hosszúságuk miatt erejüket fölülmulják. A gyomai járásbeli utak a körülményekhez képest szintén meglehetősek. A Gyomáról M.-Berénybe vezető községi út azonban az árviz által még mindig előntve lévén: ez idő szerint járhatatlan. A szarvasi járásban az árviz által előntött utak, habár csak ideiglenesen is, helyrehozattak; a tervszerű utépítések most vannak folyamatban. A szeghalmi járásban a közutak járható, sőt a hol az árviz rongálásokat nem okozott, az utkaparók által teljesen jókarba helyeztetek. Nem mondható ez a k.-ladány-békés s k.-ladány-vésztői utakra nézve, melyeken habár a közlekedés meg is nyílt, az nem rendes, hanem csak a mellék kerülő utakon van biztosítva. A kiöntött árvizek meg csak most kezdvén az anya medrekbe vissza folyni, a védtöltések helyre hozatala ez ideig munkába vehető nem volt; csupán a Sebes-Körös szabályozási társulat van azon helyzetben, hogy a védgátak építését a Sárrét jobb

Válóban ugy ismerte gyermekkorá óta minden zegezugát, mint a szerelmes kedvese vonásait.

— Vannak fegyvereitek? — folytató a német.

— Igen, vannak!

— Mit tettetek velök?

— Ha rám hallgattak volna, nem kérdezné ön, hanem érezték volna.

A tiszt metsző tekintetet vetett reá, mely tiszteletet mutatott e felelet szilárdságára.

— Megmondod, hogy hol vannak?

— Nem!

— Tudod, hogy a háboru törvénye halállal bünteti azokat, kik fegyvereiket elrejtik?

— Ezen törvényt önök csinálták.

— Igaz fiam — és a porosz akarat ezentul Franciaország törvénye. Te vakmerő voltál, megérdemled a halált. Különbén halld! Azt mondod, jól ismered a vidéket? . . .

Bernadou mosolygott, mint egy anya azon kérdésre, vajjon emlékszik-e meghalt gyermekének arczvonasaira.

— Ez esetben egy menedék van számodra. Kapaszkodj kengyelvasamba és vezess engem egyenesen és gyorsan a rejték-helyhez, de oly gyorsan, a mint a holló repül. Igy megmentheted életed, különben . . .

— Különbén?

— Főbe lövetlek?

Bernadou hallgatott. Szemei a katonák tömegén át két asszonyt pillantának meg kunyhója előtt. Azok igyekeztek őt elérni, de a katonák visszalökték, ugy, hogy a fáklyák füstölgése akadályozta őket, hogy Bernadout láthassák és a zaj, hogy őt hallhassák. Ő ezért hálát rebegett Istennek.

— Választottál? — kérde türelmetlenül az uhlánus.

Bernadounak sem hangja, sem ajka nem reszketett, midőn így felelt:

— Én nem vagyok áruló!

E pillanatban gyöngédséggel tekintett a kis kapu felé, hová többé le nem ülhetett, azoktól környezve, kiket szeretett.

— Dicsekszel vele? — kérdezi a német — vagy komolyan beszélsz?

— Én nem vagyok áruló!!

A porosz jelt adott katonáinak . . . Kettős puskaövés hallatszott és . . . Bernadou holtan rogyott öszze; egyik golyó mellébe furódott a másik fejébe. A vonagló meleg testét odébb rugták. Hisz utóvégre is csak egy paraszt volt.

Egy kiáltással, mely a zajt fölülmulá és mint a törszúrás, a szivekbe hatott, Reine-Alix utat törve magának a sokaság közt és fia előtt térdre rogyva, karjaiba fogá őt, hogy annak fejét, ki nem létezett többé, ama kebelre hajtsa, melyen annyi édes álmodt aludt át.

— Ez Isten akarata! — mormogá — Isten akarata . . .

partján fokozott erővel folytathatja. Egyébiránt megynk közönségére rendkívül kedvező és megnyugtató benyomást tett azon kegyes és már magában véve is jóleső részvét, melylyel Ordódy Pál, közmunka és közlekedési magyar királyi miniszter ur ő kegyelmessége, főispánunk kalauzolása mellett, s Hyeronimi államtitkár, Horváth Gyula töltés építési kormánybiztos, Kiszely Károly miniszteri osztálytanácsos urak, továbbá a helyi állam-építészeti és folyammérnökségi hivatalok főnökeinek kíséretében vízveszélyezett községeinket magas látogatása által júliushó 17-én és a következő napokon szerencsételte; újabb biztositékát találván közönségünk e körülményben arra nézve, hogy helyszíniileg is felismert szerencsétlen helyzetünk a kormány gondozásának még inkább méltányolt tárgya leend.

— (L é p f e n e) ütött ki a m.-tári földeken levő gulyabeli marha közt s két nap alatt öt darab elhullott. Az előjáróság ennek folytán a gulyát szétosztatta s egyáltalán megtett minden intézkedést, a mi a járvány tovaterjedését megátolni van hivatva.

— (A K ö r ö s - s z a b á l y o z á s i) vonalon szükségessé vált kisajátítási munkálatok vezetésére — mint a „Függetlenség“ erre vonatkozó hirt megerősítésül értesülünk, — kormánybiztosul Beöthy Algernon volt képviselő urat neveztek ki. Beöthy ur székhelye városunk lesz. — Egyszersmind megemlítjük, hogy a körös-szabályozásnál újabban előirányzott földmunkák árlejtés uján 3 millió 500 ezer forintért a nemrég sokat emlegetett Deutsch budapesti cégnek adattak ki.

— (P i s z t o l y p á r b a j é s — a k a s z t á s.) Nagyvárad mellett az erdőn e napokban duellum volt. — Két fiatalember — mint a „Biharmegyei Lapok“ írja — összeszamarazta egymást egy társaságban, minek az lett a következése, hogy két nagy likat lőttek — a kék égbe. Eddig nem nevezetes a história. De érdekesebb, a mi a parbaj előtt történt. Mikor a kihívó feljelent segédeivel a színhelyen, s a kocsit hátrahagyva, alkalmas helyet keresnek a küzdelemre, majd egy bokor mellé vonulva, várják az ellenfelet. Soká váratott ez magára. Egyszerre haraszt zördül s a bokor közele-

Borzasztó kacajban tört ki. Margit követte őt; szemait a holt testre mereszté, majd gyermekeivel a tiszt lovanak labai közé veté magát, kiáltva:

— Vegezze be!! Megölte őt . . . öljön meg bennünket is! Nem volna oly irgalmas?

A megbokrosodott ló félreugrott; egyik labával a gyermek szőke fejét szetzuzá . . . Fölemelték Margitot . . . halva volt, pedig nem is sebeztek meg.

Ugy latszott, mintha Reine-Alix a jelenetből nem látott volna semmit. Bernadou holttestét igyekezett a kunyhó felé vonszolni.

— Haza kell őt vinni, haza kell vinni! . . . mondogató, nem akarván elhinni, hogy ő nem él többé.

Ifjukori összes erejével sikerült neki őt felemelni és félig vonszolva, lefekteté Bernadout a kunyhó előtt, melyet annyira szeretett, Akkor aztán simogatni kezdé, mint egy elaltalt csecsemőt, halkán mondogatva:

— Csitt! Csitt! . . .

Eszét veszté . . .

Kivülről a zaj mindinkább növekedett. Felfedezték a templomban elrejtett fegyvereket. Őt parasztot elfogtak és elítélték őket, hogy közös bűnért lakoljanak. Azok küzdöttek, nem akarván magukat vezetetni, mint a barmok a vágóhidra. Agyonlőttek őket az utcán gyermekeik szeme látára; azután kiadatott a parancs, hogy a falut gyujtsák fel, másoknak példaul aztán hagyják oda sorsára.

ben feltűnik nem az ellenfél, hanem egy kiéhezett vándorlegény desperált alakja, ki csodálatos cinizmussal vágja le a pintli szijat, abból hurkot formálva, néhány percz mulva felköté magát egyik fa ágára. A párbajozók egy ideig csak nézték a spekulációt, de végre is megsokalva felugrának a fára, s még idejében levágják a pintli szijat. — Az öngyilkos-jelölt magához térve, könyvek közt mondá el, mi indította őt a végzetes lépésre, minek következménye lett, hogy pár torinttal megváltották ama hosszú utról, melyre készült s utnak bocsátották a város felé.

— (K o s s u t h L a j o s) e hó 8-án elhagyta baracconei villáját és végleg Turinba költözött, hol a Via San-Lazzaro 22-ik számú házban fog lakni. Levele, melyet legutóbb írt, említi, hogy a balsors üzle ki száműzetése régi otthonából; hü barátja, Ihász Dániel halála az, mely szomorú emlékké változtatta át remete-magányát s ez emlék elől menekült a nagy ember a város zajába. Adja a magyarok istene, hogy a legnagyobb hazafi oly boldog legyen új otthonában, a meny nyire ő, annyi gyász viselője, csak boldog lehet!

— (R e k l á m.) Egy aradi pékmester, hogy nekilendítse üzletét, elhatározta, hogy ezentul minden háromszázadik kilibe egy öfrankos aranyat süt bele, mely természetesen azé a szerencsésé, a ki ép a kilit megveszi. Hamar belebukik az az aranyos pék, ha csakugyan úgy tesz, a hogy igéri.

— (A b e l g a k i r á l y n é r ő l) érdekes kis történetet hallott a Pester Lloyd egyik munkatársa egy verviersi bankártól. A bankár három hét előtt a budapesti törvényszéktől egy természetesen magyar nyelven írt okmányt kapott, melyet azonban Verviersben nem értett senki. Az irat nyilván egy igen sürgős ügyre vonatkozott, azért a bankár besierett Brüsszelbe, embert keresni, a ki lefordítja neki a magyar okmányt. Az osztrák-magyar követségnél azt mondták neki, hogy van ugyan ott egy (!) attaché, a ki tud magyarul, de ez most tengeri fürdön van. A bejelentő-hivatalban kitudakolható három brüsszeli magyar közül kettő fávol volt, a harmadik meg ugyan „magyar“ születésü, de csak németül és francziául ért.

Tüzes üszköket, melyeket a falusi tűzhelyekről elhurczoltak, a csűrökbe dobaltak, faklyakkal alagyujtották a tetőket; csakhamar langban állott minden oldalról széna, szalma, száraz fa. Egy öreg ember, egy közeli szomszéd, Reine-Alixhoz futott és megragada karját:

— Berceau ég! Gyorsan! Gyorsan! Külömben veszve van!!

A nagyanyó ratekintett mosolyogva:

-- Hallgasson, nem látja, hogy alszik?

Hiaba könyörgött, erővel magával akarván vinni, mutatván neki a haztetőt, mely már égett. E latvanyra mintegy visszatért esze; megértette, hogy mi történt.

— Meneküljete hát! — mondá szelid szilárd hangján. Én öreg vagyok és itthon maradok halottaimmal.

A lang és füst körülvevék; ő nem mozdult helyéről.

Csakhamar a falu egy tüztengerré vált, mely végül még a nagy keresztet is elhamvasztá. Néhány paraszt az erdőbe menekült nejeikkel és gyermekeikkel.

Összes vagyonuk tönkre ment, a láng mindenüket felémészté. A fák szikráztak és lángoltak, a kutyak a haz küszöbén veszték el, melyet védelmeztek. A betegek és gya-moltalanok ágyaikban allok ki lelküket; Berceau-de-Dieu-ből tüzes kohóva átváltozva, nem maradt fenn egyéb egy feldult füstös rommal, semmi egyéb. Míg er, hasonlítva a többihez? Egy szegény leveleke, mit a vmar utjában lerört . . .

Elkeseredve ment a bankár a mai-hoz, régi ismerős hez, a ki végre egy ötlit ki-gitt a bajól. A maierek tudnillik észébe jutott, hogy Marie Henriette királyné magyar születésű, tehát tud magyarul. Alázatos folyamodványt intéztek hát hozzá és im, három nap mulva a bankár zsebében volt a királyné által tollhamondott francia fordítás, mely mellé a királyné azt a megjegyzést csatoltatta, hogy öröme szolgált drága anyanyelve ismerete által valakinek szivességét tehetnie.

— (Amerikai ugorka.) A santa-féi ujság oly csodát hrdet, a milyet még nem pipált Amerika. Azt mondja, Guadaljában él egy ember, a kinek zöld pikkelyes bőre van, mint a kigyónak és minden esztendőben vedlik, akár csak egy vipera. Különbén se szakála, se bajusza. — Nemrég halt meg a huga, a kinek szintén kigyóbőre volt. E szegény hölgyet élete alkonyán az a szerencsétlenség érte, hogy csodabőre benötte a szemét és föl kellett vágni, hogy láthasson. A gyászoló bátyát most ugyanez a sors fenyegeti. Kigyóbőrük pedig onnan van, hogy anyjuk egyszer valami betegségében vipera-hust evett s úgy látszik, megterhelte a gyomrát.

Tarkaságok.

Egy ur mámoros fővel ballag hazafelé. Voltakép nem is ballag, mert egyik barátja vontatja őt lakására.

A toronyóra kettőt ütött . . .

— Siessünk, — mond a jó barát — már két óra van éjfélt után.

— Nem igaz — dadog a czimbora — csak egyet ütött.

— Mondom, kettőt!

— De én határozottan állítom, hogy egyet . . . hisz kétszer is hallám ütni egymásután.

Képünkhöz.

A Bakony-erdő kanászhai népéletünknek valódi specialitását képezik. Félig remeték, félig betyárok, a mi sajtó szerű foglalkozásukban leli indokolását. Gyermekekortól az erdőben növe fel csendes pásztorkodásban, bizonyos magabamélyedt, szemlélődő modort nyernek; viszont hajlandók egy-egy kisebb csinyre is, a mi voltakép csak viszonzás szokott lenni hasonlókért. Ünnepeken be-betérnek az erdővégi korcsmába, s egy-egy ital bor mellett áldoznak — a társaséletnek. Képünk borozó kanász-szamadót ábrázol, Szemlér Mihály tollrajzában, híven adva annak eredeti öltözékét.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

Nyilt-tér.*

Köszönetnyilvánítás.

Alólírott kötelességemnek ismerem hálás köszönetemet nyilvánítani B. d. Mór né helybeli oklevél-szülész-nőnek, ki e hó 7-én igen súlyos körülmények közt nőmet kezelve: szakértelmének fényes jelét adta; minélfogva bátor vagyok őt a közönség pártolásába ajánlani.

Szarvas, augusztus 14.

Meitner Salamon.

Egy jó karban levő, könnyű ruganyos
 úri-kocsi
 jutányos áron eladó Dr. Glasner Armin orvos
 urnál Szarvason.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a

Szerk.

Hirdetések.

Figyelmeztetés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint folyó évi szeptemberhó 1-én disz-norinbergi- és rövid-áru üzletemet a fűtéren levő

Deutsch Adolf-féle házba helyezem át, mely alkalomból üzletemet nagyobbítva és ujonan felszerelve, minden idényre a legujabb cikkekkel s pontos és solid kiszolgáltatással kívánok a t. közönség szolgálata-ra lenni.

Egyuttal értesítem a t. közönséget, hogy a t. szállítási akadályok, az eddigi áruezikekre nézve

ideiglenes végeladást rendezek

az árukat föltöbbször leszállított áron bocsátván a t. közönség rendelkezésére. Miután ez ideiglenes végeladás rövid ideig fog tartani: ajánlom annak felhasználását a t. közönség szives figyelmébe.

Mély tisztelettel

Silberstein Ignác,

Szarvason.

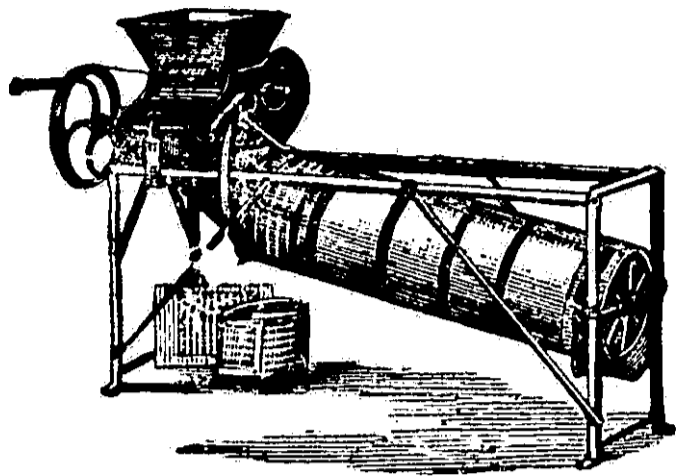
Ház-eladás.

Buzi Jánosnak a vármegye-
 utczában, a fürdő mellett levő
 986. számú háza szabad kézből
 eladó.

Ezüst érem Páris 1877.

Ada május 1-én 1881. arany érem.

Zala-Egerszeg május 2-án, 1881 első-díj.

Brogle J. és Müller

gép- és rosta-lemez gyára

BUDAPESTEN, a Margit-hid közelében, készít
Triuröket (konkoly választó) 6 külön-
féle nagyságban.

Triur hengereket malmok
számára.

Koptatókat,
Szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat, eséplőgépek
számára. 12-30

Raktár Szarvason: ELEFÁNT PÁL, urnál

Kiöntve Graz 1880.

Temsváry Mór

BUDAPEST,

király-útcza I. Br. Orczy-féle ház

Legjobb és legolcsóbb újat
gyártanak a legnagyob és
leggazdagabb választékban.

Nőknek:

Eberlasting czugos topán, szivalaku félramás talppal, elegans façon	3 frt 50 kr.
Eberlasting czugos topán lakorral, erős talppal.	3 frt — kr.
Bőr " " " szögelt talppal.	3 frt — kr.
" " " zerge vagy sagrin-bőr szivalaku szögelt talppal	3 frt 60 kr.
Bőr czugos topán zergebőrből, préselt előrésszel s r s es e en	3 rt 40 kr.

Urnak:

Topánok sagrin vagy zergebőrből erős talppal	3 frt 80 kr.
„ vichszos bőrből erős srófolt kettős talppal	4 „ — kr.
„ bagaria „ „ „ „	4 „ 50 kr.
„ orosz bagaria bőr „ „ „	5 „ — kr.
„ keztyübőrből (Kalbskid) kitünő minőségű	5 „ — kr.
Regatta fél topánok zerge vagy sagrin bőrből	3 „ 60 kr.
Czizmák erős vichsz vagy bagaria-bőrből srófolt kettős talppal, legfinomabb	9 „ — kr.
Térdesizma hátulvarrott csatokkal kettős bagaria bőrből háromszor srófolt talppal, vízmentes	9 „ 50 kr.
Térdesizma hátulvarrott orosz bagariából, három- szor srófolt kettős talppal, óvszer nedvesség ellen	12 „ — kr.
Gyermekezipők vichs vagy sagrinből	2 „ 10 kr.
Leánycipők eberlasting vagy bőrből	1.80—2.40 kr.
Gyermekezipők	60 krtól—1 frt 20 krig.

Megrendelések utánét vagy az összeg előleges leküldése mellett
eszközletetek nem tetsző árunk készséggel visszacsereitnek. Árjegyzék
kivánatra ingyen. 4—10

KÖTŐ PÁL

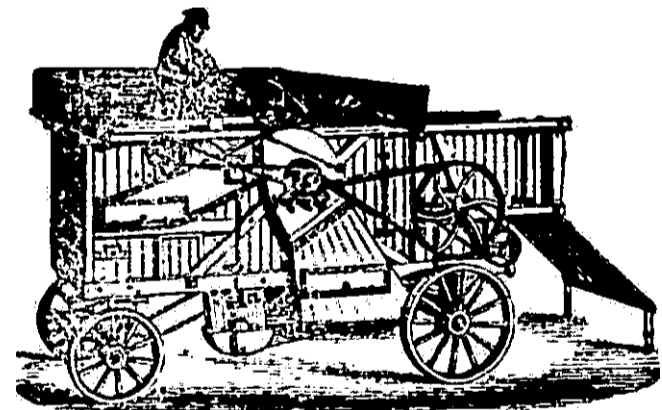
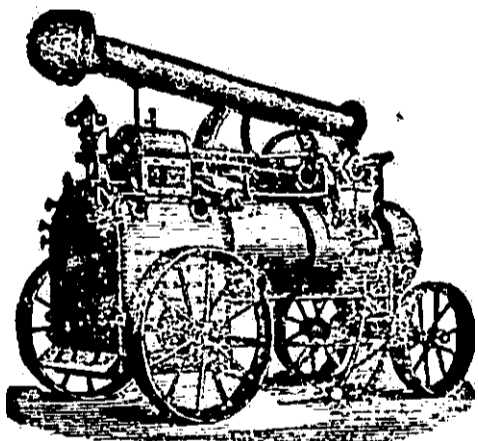
Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Aranya a május hó 2-án Adám
tartott ekeverseny

az első díjja: arany
éremmel a második díj-
jal: ezüst éremmel.

Kitüntetett szabadalmat

kettős és hármass ekeket

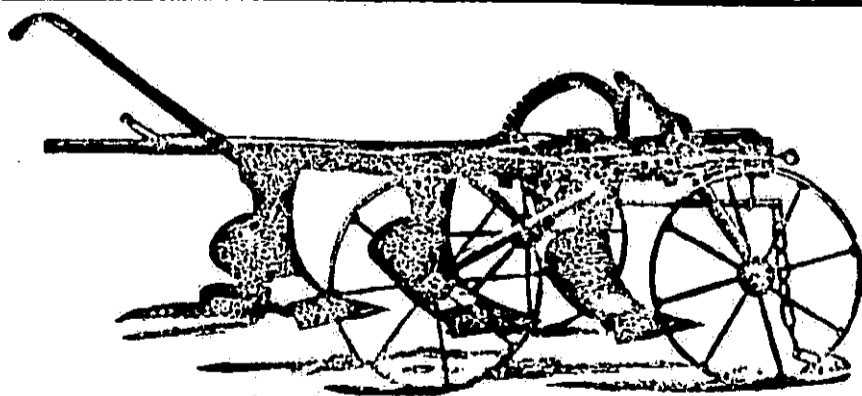
továbbá:

gőzcséplőgépeit

fa-, szén- és szalmafűtéshez

gőzmozgonyait

üstöztisztító készülékkel,

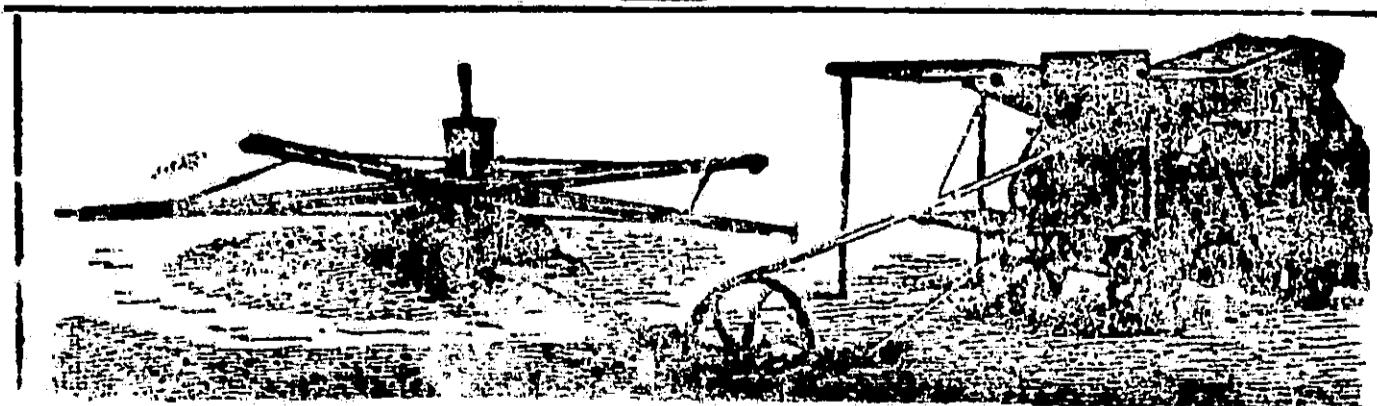
továbbá:

járgányeséplőgépeit

tisztító szerkezettel vagy
anélkül

rostákat, triuröketstb.

a gabonát placc-
képesen adják
zsákokba.

Árjegyzékek
bérmentve.